

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Philippi Clüveri[i] Germaniæ Antiquæ Libri tres

Clüver, Philipp

Lugduni Batavorum, 1631

Cap. I. Ostenditur, Vindeliciam & Noricum veteris Illyrici fuisse parteis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44541

PHILIPPI CLUVERII
VINDELICIA
ET
NORICVM.

PROOEMIUM.

10

INITA mihi erat ad Danubii ripam veteris Germania descriptio. at quia posterioribus seculis Germani Hermunduri, Marcomanni, & Quadi, cum amnem transgressi, Vindeliciam quoque & Noricum occuparunt, easque terras in hanc usque diem tenent; idem mihi in hac Illyrici parte faciendum duxi, quod initio descriptionis Germania Cisterhenana in nonnullis Gallie populis feci: nempe, uti in gratiam Germanorum, ea nunc loca colentium, breviter & tamquam *ἐν τῷ παρέρῳ* indicarem, qui populi quae loca atque opida illic antiquis temporibus incoluerint. Nam & haec regiones, licet praecleara atque praestantia ingenia hac nostra aetate, paulloque superiori aetate, sortire sint, quae patriae terra antiquitatem illustrare gnauiter ac strenue laborarunt; tamen multa adhuc obscuritate obseptae saeculisque erroribus oblitae jacent: ita, uti non minor haec, quam in ipsa Germania explananda, labor mihi sit relictus. Quem equidem ego lubens suscipiam; & quantum praedicta breuitas temporumque praeteritorum obscuritas patiantur, omnia clara reddam, quae ab aliis aut neglecta, aut perperam exposita sunt.

CAPUT I.

Ostenditur, VINDELICIAM & NORICUM
veteris Illyrici fuisse partem.

30

ILLYRICUM igitur antiquum, in Liburniam, Dalmatiam, Pannoniam, Noricum, atque Vindeliciam divisum, partem fuisse Celticae veteris, primo Germaniae antiquae volumine plurimis docui argumentis. ipsam VINDELICIAM NORICUMQUE partem fuisse Illyrici, nunc maxime ostendendum est. Strabo igitur, sub initium libri VII, ita tradit: *λείπει δὲ τὰ πρὸς ἑω μὲν τὰ πρὸς ἄρην Ἑρλίω, μέχρι τῆς Ταταϊδῶ, καὶ τῆς Σαμάθῶ, καὶ Μαυριδῶ, λίμνης, καὶ οὗτοι μετὰ τὴν Ἀδρίαν καὶ τὴν ἀρσπερῶν καὶ Πορλικῆς θαλάσσης μερῶν ἀπολαμβάνει πρὸς νεῖτον μέχρι τῆς Ἐλλάδῶ, καὶ τῆς Προποντιδῶ, δὲ ἑστῶ.* id est: Restant ea, quae versus ortum solis trans Rhenum adusque Tanaim sunt, & ostium Maotidis lacus; item quae inter Adriaticum mare & sinistram Pontici maris latus in meridiem versus, ad Graeciam usque & Propontidem, Ister intercipit. Et paullo post: *προσπίπτεται ἑδρὸν οὐδὲ ἐστὶ τῶν Ἑρῶ τὰ πρὸς ἄρην Ἑρλίω, καὶ τῆς Κελλικῆς. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ πρὸς τὰ Γαλατικὰ ἔθνη, καὶ τὰ Γερμανικὰ, μέχρι Βασταρνῶν. μεσημβρινὰ δὲ τὰ πρὸς τὰ Ἰλλυρικὰ, καὶ τὰ Θρακικὰ, καὶ οὗτοι τῶν ἀναμικῶν τῆς Κελλικῶν, ἢ πρὸς τὰ ἄλλα, μέχρι τῆς Ἐλλάδῶ.* id est: Ab Istro septentriones prospiciunt, quae sita sunt trans Rhenum & Galliam; nempe Gallica Germanicaeque gentes, ad Bastarnas usque. meridiem vero versus sunt Illyricae gentes, & Thracicae, & quae his permiscuntur, Celticae aliove nationes, ad Graeciam usque. Per Gallicas trans Rhenum gentes intelligere eum Alemannos; inter Rhenum, Danubium, Mœnumque amneis tunc incolentes, in Germaniam Transrhenanā, cap. IV, docui. His cis Danubium, trans Rhenum itidem & Galliam, quae Helvetiorum sternuntur agri, contermini fuerunt Vindelici; his porro in ortum versus Norici: quos in Illyricis gentibus connumerat. Sic eodem libro postea: *ἀρχομένη δὲ τὰ Ἰλλυρικὰ πρῶτον, συνάπτεται τὰ πρὸς ἄρην Ἑρλίω, καὶ τῆς Ἀπυλίας, καὶ οὗτοι μετὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Γερμανίαν, ἀρχομένη δὲ τὴν λίμνην, καὶ τῆς ὄψις οὐινδελικῆς καὶ ῥατῶς καὶ Ἑλληνικῆς.* id est: Primo igitur loco Illyrica dicamus; quae & Istrum & Alpeis attingunt, sita inter Italiam & Germaniam, initium ducentia à lacu, qui est apud Vindelicos, Rhatos, atque Helvetios. Lacum hunc esse Brigantinum, quem Rhenus amnis inter Vindelicos Helvetiosque transit, in Germaniam Cisterhenanā, cap. XI, ostendi. In eadem sententiam Herodianus, lib. VI: *τὰ Ἰλλυρικὰ δὲ ἔθνη, συνάπτεται καὶ ἑπὶ πολλὰ ἔχοντα τὸ ἔσθρον ῥωμαίοις γὰρ, καὶ τὸ πρῶτον ὁμόρους καὶ γείτονες ποιεῖ Γερμανοὺς Ἰταλιώταις.* id est: Illyricae gentes, terrarum sinu angustae, neque multum agri Romanis subiecti possidentes, hac ipso conterminos ferme vicinosque faciunt Germanos Italiam. Julianus Caesar, in oratione, quam de Con-

stantii

stantii imperatoris rebus gestis composuit, de Aquileiâ Italiae urbe loquens, οἰκίται δὲ, inquit, ὑπὸ τοῖς ποσὶ τῆς Ἀλπίων. ὅρη δὲ εἰσι τῶντα δροχόμορα δὸτὸν Ἰταλίας, ἐν δὲ τῆς Ἰωνίων εἰναι Φαίδου, δὸτὸν Ἰταλίας δὸτὸν Ἰλλυρῶν καὶ Γαλατῶν, καὶ ἐς τὸ Τυρρῶνιον πελάγῳ ἀναπαύομεθα. id est: Sita est ad Alpium radices. montes hisunt, qui ab eo mari, quod Ionium appellamus, incipiunt, Italiam ab Illyrico & Galliâ dividunt, & in Hetruscum mare desinunt. Servius ad Virgiliti Γεωργικῶν lib. III: Noricum pars est Illyrici. Suetonius in Tiberio: Perseverantiae grande presium tulit, toto Illyrico, quod inter Italiam regnumque Noricum & Thraciam & Macedoniam interque Danubium flumen & sinum maris Adriatici patet, perdomito & in ditionem redactō. Appianus Alexandrinus, inter alias Romanarum rerum historias, de Illyricis quoque bellis conscripsit librum. cujus equidem exigua portio cum reliquis ejus operibus typis edita est. reliqua quum interierint, vel in abscondito lateant; Latina tamen quaedam, nescio cujus, versio exstat. quæ utrūm ad genuinum auctoris textum formata sit, nec ne, haud facillè dixerim. id unum satis clarè jam dudum dispexi; nempe, pleraque illic valdè absurdè esse contexta; ita, uti haud facillè verus rerum sensus intelligi possit. Latina igitur versio sic habet: Residui deinde Illyriorum habebantur ante Paones à Romanis Rhatii; post Paones, Norici. Intellige Pannonios pro Paonibus. Sub Rhatiorum vocabulō quomodo heic intelligendi sint & Vindelici, postea patebit. Atque hæc equidem discretissimis verbis de Vindeliciis atque Noricis tres isti tradunt auctores. Pannonios, Noricis proximos, sub eodem Illyrici computatos fuisse nomine, passim apud Romanorum simul atque Græcorum reperias scriptores. hinc etiam Romanorum exercitus, sive legiones, 20 Danubii ripam custodientes, Illyrica adpellantur omnibus. At verò Romani eam veteris Illyrici partem, ceu propriâ ac peculiari adpellatione, dixere Illyricum, quæ in duas partes, id est, in Liburniam ac Dalmatiam, divisa fuit. Verūm neque hæc duæ regiones, neque ipsa Pannonia quidquam ad præsentem commentationem attinet. de unis Vindeliciâ ac Norico heic agetur.

CAP. II.

Ostenditur, omneis Alpinos populos, quorum pars maxima Vindelici ac Norici, quondam TAURISCOS fuisse dictos.

TAURISCOS Gallicam facit gentem Strabo, lib. VII, in his verbis: Ἀναμίμικ) τοῖς Θραξί, τοῖς ἐν τῆς Ἰτρῆς, τὰ Κελτικὰ ἐθνη, οἱ τε Βοιοί, καὶ Σκορδίσκοι, καὶ Ταυρίσκοι. id est: *Permixta sunt Thracibus, intra Istrum colentibus, Gallicæ gentes, Boji, & Scordisci & Taurisci.* Et eodem libro antea: φησὶ τὸ Ποσειδώνιον, ὅτι Βοιοί τῆς Ἐρκελίων δρυμὸν οἰκῶν περὶ τὸν τῆς Κίμβρων ὀρησίωτος Ἰπὶ τὸ πῶν τῶν, δὸτὸν Ἰταλίας, Ἰπὶ τῆς Ἰτρῆς καὶ τῆς Σκορδίσκου Γαλατίας καταβύουα. εἴ τῆς Ταυρίσκου, καὶ τῆς Γαλατίας, εἴ τῆς Ἐλληνίας. id est: *Posidonius tradit, Bojos quondam Hercynium incoluisse saltum; ac Cimbro, quum ad ea loca se contulissent, ab iis repulso, ad Istrum & Scordiscos Gallos descendisse; inde ad Tauriscos, itidem Gallos: hinc ad Helvetios. Scordiscos Athenæus quoque, lib. VI, cap. V, fecit Γαλατίας, à Brenni Delphicâ expeditione reliquias. Ptolemæus in Pannoniâ eos ponit, 40 ad Savi Danubii que confluentis: & eodem situ Plinius, lib. III, cap. xxv, in descriptione Pannoniæ, his verbis: Mons Claudius: cujus in fronte Scordisci, in tergo Taurisci. Idem auctor eodem libro, cap. xx: Incola Alpium multi populi; sed illustres à Polâ ad Tergestis regionem, Secussos, Subocrini, Catili, Menocaleni: juxtaque Carnos, quondam Taurisci appellati, nunc Norici.* Strabo, lib. IV, in descriptione Alpium: Μετὰ τὴν τῆς Ἰτρῆς οἰκίται δὲ οἱ Ἰταλικοὶ μυχῶ καὶ τῶν τῆς Ἀκυλίας πόπων οἰκῶσι Νορῶν τῆς πνεσ, καὶ Κάρνοι. τῶν τῆς Νορῶν εἰσι καὶ οἱ Ταυρίσκοι. id est: *Post hos, contermini jam intimo Adriatici sinus recessui & locis ad Aquileiam, Noricorum quidam incolunt, & Carni. Noricorum sunt etiam Taurisci.* Horum fuisse Noreiam opidum, testis est Plinius, eodem libro, cap. XIX, his verbis: *In hoc situ interiøre, per oram Tramine, Pellaon, Palscium: è Venetis Atina & Calina; Carnis Segeste & Oera; Tauriscis Noreia.* Strabo 50 lib. V: Ἀκυλία ἀναπέμπει ὀλιγάσι καὶ τῆς Νατίσωνα ποταμὸν Ἰπὶ τῆς Ἰταλίας ἐξήκοντα σταδία. ἐξ ἧς εἰσι τῆς Ἰταλίας ὄρων. διορμῶν τὸ ποταμῶν, ῥέουσι δὸτὸν τῆς Ἀλπίων ὄρων, ἀνάπλεον ἐχούσι καὶ σὺ σταδίων Ἰπὶ τοῖς χιλίοις εἰς Νορήϊον πόλιν. πρὸς τὸν Ἰταλίας οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἐπερῶν. ἐξ ἧς εἰσι τῆς Ἰταλίας χροσιοπλυσία εὐφυῆ. id est: *Ad Aquileiam navigatur adverso Natifone à mari plurimum LX stadia. sita autem est extra finis Venetorum; qui dirimuntur amne, ab Alpibus proflente; qui subvectionem habet per 615 00 stadia ad Noreiam urbem; apud quam Cn. Carbo inani conatu cum Cimbris conflixit. Habet is locus auri lavacra præclara. Mendum in fhis Strabonis latere verbis, quis non animadverterit; quum totus Natifone à fonte ad*

marc